

Handhaving : een blik op de praktijk van het Waterschap

Henk Langler

Toezicht en handhaving waterschap Vechtstromen

Beleid

Tweede Nota duurzame gewasbescherming (2013 – 2023)

Doel van het Kabinet: verminderen van de overschrijding van de normen in oppervlaktewater in 2023 tot nagenoeg nul.

Doelstelling ecologische kwaliteit oppervlaktewateren:

- 2018: afname aantal overschrijdingen in oppervlaktewater, met 50% ten opzichte van 2013;
- 2023: afname aantal overschrijdingen in oppervlaktewater, met 90% ten opzichte van 2013.

Toekomstvisie GBM 2030

Doel: gbm nagenoeg zonder emissies naar het milieu

Onderdelen agrarisch bedrijf waarover afspraken zijn gemaakt:

- Vullen en in- en uitwendig reinigen spuitmachines
- Erf en gebouwen
- Uit- en afspoeling van percelen
- Drift

UNIE VAN
WATERSCHAPPEN

nefyto ctgb

LTO Nederland agrodis

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Fedecom

CUMELA
NEDERLAND

Pakket van maatregelen

Emissieroutes GBM naar oppervlaktewater

5-10 % Drift

35 % perceels-afspoeling

55 % erfemissies

Drift

- Abm art 3.78a :
Techniek minimaal 75% driftreductie
- Tenzij gebruiksvoorschrift Middel
DRT 75-90-95-97,5-99 %
- Veldcontroles

NOOOT

Controleplan gewasbeschermingsmiddelen 2023

*Samenwerking tussen de noordoostelijke waterschappen en de Nederlandse
Voedsel- en Warenautoriteit*

Erfafspoeling

Emissieroutes van GBM, die aandacht vragen

- Stalling apparatuur onder dak of op onverhard terrein
- Fusten, kisten, restant gewas en spoelzand
- Spoelwater van gewassen: recirculatie
- **Wassen van (spuit)machines!**
- Slim nadenken kan 100 % erfemissie voorkomen

Wasplaatsen 2016-2022

- Voorlichtingstraject/ bewustwording: nieuwsbrieven/ flyers/monsternamen/ bijeenkomsten/ demodagen etc.
- Bij start in 2016 ongeveer 50 bedrijven bemonsterd – resultaten aan de keukentafel toegelicht/ besproken. Dit was de beste bewustwording!
- Gemiddeld 20 werkzame stoffen (variatie 5-60 ws)/ monster
- Ruim de helft overschrijdt normen voor oppervlaktewater
- Hoge concentraties werkzame stof: gemiddeld 7.000 microgram
- Subsidie via DAW project Drostendiep en Zuid Oost Drenthe
- Subsidie via DAW LOP Vechtstromen Overijssel

Wasplaatsen en spuitmachines

Op naar schone wasplaatsen

Gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater. Slecht voor het milieu, wet verboden. Toch komt het voor, weet waterschap Vechtstroom na onderzoek op wasplaatsen van spuitapparatuur.

Informatiecampagne
Vanaf maart dit jaar bezoekt het waterschap wasplaatsen van spuitmachines. Er worden monsters genomen en er zal worden gekeurd of er sprake is van een risico op sloot te belasten. Voor de zomer zal er een SIKL-station en een pompsysteem worden geïnstalleerd op de wasplaatsen van akkerbouwers en boomtuiniers. In deze nieuwsbrief een toezichtverhaal.

Verbaasd, verrast en geschrokken raken betrokkenen op de uitkomsten van het onderzoek op de wasplaatsen van SIKL-stations en bij loonwerkers. Bijna alle gewasbeschermingsmiddelen die er worden gebruikt worden besproken van de resultaten wordt naar die is gepareerd, restvoedsel dat weggevoerd of er is een regiptuurensnigd op de wasplaats.

van gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen, waarvan 254 norm overschrijdend. De analyseresultaten confronteren met de werkelijkheid. Het is er zorgvuldig moet worden omwring met spuitmachines op wasplaatsen. Behalve de milieuvriend. Is er het voor agrarische sector. Op de meeste wasplaatsen die we hebben bezocht, vindt lozing via het riool plaats.

Hoe leg ik mijn wasplaats aan?

Er zijn verschillende mogelijkheden voor het aanleggen van een wasplaats met (biologische) zuivering op agrarische bedrijven. Deze folder geeft door vier illustraties de verschillende situaties met bijbehorende afvoermogelijkheden van het (afval)water aan. Zo krijgt u inzicht in de mogelijkheden en kunt u beter bepalen welke optie het beste bij uw bedrijf past.

Wilt u meer weten over de wasplaats op uw bedrijf of bent u van plan een wasplaats aan te leggen, neem dan contact op met Roel Koekoek (088 220 32 97), Henk Langeler (088 220 36 89) of Renske Dortland (088 220 33 12) voor een adviserend bezoek.

Schoon water met behoud van gewasbeschermingsmiddelen

Over vijf jaar moet de waterkwaliteit in Nederland op orde zijn. Om hier vaart achter te zetten zullen de noordelijke waterschappen niet meer alleen voorlichten, maar ook gericht toezicht houden. Daarbij zal op heterdaad, maar ook achteraf worden gehandhaafd. Het is niet lukt om de emissie te verlagen, worden straks misschien gewasbeschermingsmiddelen uit de handel genomen. Geen agrariër, dat wil.

Loonbedrijven, akkerbouwers of akkerbouwers hun poot-, zaai- en spuitmachines reinigen, komen er echter gewasbeschermingsmiddelen in de sloot of het riool. 's Bij het aanmaken van de plooi of het spoelen van erpakkingen. Waterschappen en de afgelopen twee jaar rkers en ad

opgave. Daarom gaan de waterschappen gericht toezien van bedrijven zich aan de regels houden. Vanaf komend teeltseizoen handhaven de waterschappen in Noordost-Nederland ook achteraf. Dit gebeurt aan de hand van monsternamen in de straatkolk of de wasplaats (zie schema). Agrarische sector en samenleving hebben belang bij schoon opper-

Phytobac is een voorbeeld van biologische aanpak van GBM

Meer weten? Bekijk de Beleidslijn toezicht en handhaving wassen van machines op

Loonwerker Dinant Lammertink: "Niets doen is geen optie"

Sinds begin dit jaar wordt het spoelwater op de wasplaats van het loonwerker- en grondverzetbedrijf van Dinant Lammertink in Markelo gezuiverd door een compostfilter.

Lammertink maakte er direct werk van nadat in 2015 gewasbeschermingsmiddelen in de sloot werden aangetroffen. Hij had er een aantal redenen voor. "Ik voel me verantwoordelijk voor schoon water in de omgeving waar we leven, werken en werken. Een soort van plicht aan milieu en maatschappij. Daarbij denk ik ook aan de publieke opinie en het imago van mijn bedrijf. Ook speelt me dat ik geen boete wil riskeren als het Waterschap overgaat tot handhaving. Nu ging het nog om een inventarisatie". Lammertink heeft gekozen voor een relatief eenvoudige

Demodag akkerbouw

In november organiseren we in samenwerking met Broer Water en CLM een demonstratiebijeenkomst voor akkerbouwers. Onderwerpen zijn o.a.:
- de en uitverdufing van reiniging van sloot-, spuitmachines, reiniging van sloot-, spuitmachines, erfsmiddelevan
- Leveranciers en adviseurs zijn aanwezig om demonstraties en uitlog te geven.

Top 10 (meest aangetroffen) werkzame stoffen

Grifnaal	Roodkap	Herbiciden
Dinethenamide	Rooder Optima	Herbiciden
MCPS	AKCS	Herbiciden
Terbutylazine	Akris	Herbiciden
Triacloprid	Calypso, Eamogor	Insecticide
ACEP	ACEP	Herbiciden

Uitnodiging Excursie Forward Farming

Akkerbouwbedrijf Het Groene Hart in Abbens en de zogenaamde Forward Farm. Fabrikant Bayer richt zich hier op nieuwe technieken die bijdragen aan verduurzaming van de landbouw. Want de combinatie van hoge opbrengt, goede kwaliteit en een schoon milieu is met recht een uitdaging. Neem deel aan de excursie van waterschap Vechtstroom naar Abbens en u weet er alles van.

"Michel Jansen van Bayer geeft uitleg over Forward Farm Het Groene Hart"

"Wij zijn hier op zoek naar innovatieve oplossingen, want een duurzame landbouw gaat ons allemaal aan", zegt Michel Jansen van Bayer. "Dit doen we samen met akkerbouwers, producenten en overheid". Op het 85 ha omvattende akkerbouwbedrijf worden de ideeën in de praktijk gebracht. De interesse voor excursies is groot. Logisch, want een duurzame landbouw staat bij velen hoog op de agenda, ook in verband met de regels rondom schoon water.

(Spuit)machines reinigen op het erf

Hoe voorkomen we het afstromen van gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater bij het schoonmaken van spuitmachines?

In de praktijk blijkt dat veel (spuit)machines op het erf worden schoongemaakt. Door op het erf, kunnen er resten van veldspuiten, poot- en of zaaimachines en lege verpakkingen komen. Een probleem dat de kwaliteit van het oppervlaktewater in het riool of de sloot terecht middelen bedreigt.

Als middelen in te hoge concentraties in oppervlaktewater (blijven) voorkomen, kunnen ze verboden worden waardoor middelen uit de handel verdwijnen.

Samen met agrarische ondernemers willen we deze afvalwaterstroom met gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater beëindigen. Daarom geven wij in deze folder door illustraties een toelichting op de aanleg van wasplaatsen met (biologische) zuivering van gewasbeschermingsmiddelen.

UITNODIGING

VOORLICHTINGSDAG
SPUITTECHNIEK EN
WATERKWALITEIT
Dinsdag 1 september 2020

Tijdstip: 10.00 – 17.00 uur (aanmelding verplicht)

Gastheer: Akkerbouwbedrijf Michel, Stegerensallee 39, Dedersvaart

Parkeergelegenheid op het perceel naast de boerderij

In verband met de richtlijnen met betrekking tot Corona is aanmelding voor deze dag verplicht. Dit kan via de website van de Waterschap Vechtstroom.

<https://youtu.be/tiUhZQMkpmw>

Wasplaatsen van (spuit)machines – Vechtstroom

Resultaat

Bewustwording - actie

Ruim 50 wasplaatsen met een zuivering
(zonder restlozing) aangelegd in
Vechtstromen gebied.

Nog steeds interesse (bij
subsidiemogelijkheid)

Waterschappen hebben de wens om
toezicht te houden (en niet alleen door
heterdaad) vanwege te behalen
milieuwinst, daarom ....

Handhaven wasplaats

- Uitvoeren van controle wasplaats, olieafscheider, drijfslag, controleput etc.
- Uitvoeren van een bemonstering
- Bij aantreffen van gewasbeschermingsmiddelen plan van aanpak
- Bij aantreffen hoog gehalte GBM: boeterapport

Beleidslijn toezicht en handhaving

Wassen van machines op agrarische bedrijven

Samenwerking Noordoostelijke waterschappen

Einheid Techniek en Diensten
Team agrarisch VTH
Roel Koekoek
Henk Langler
Renske Dortland
juni 2018

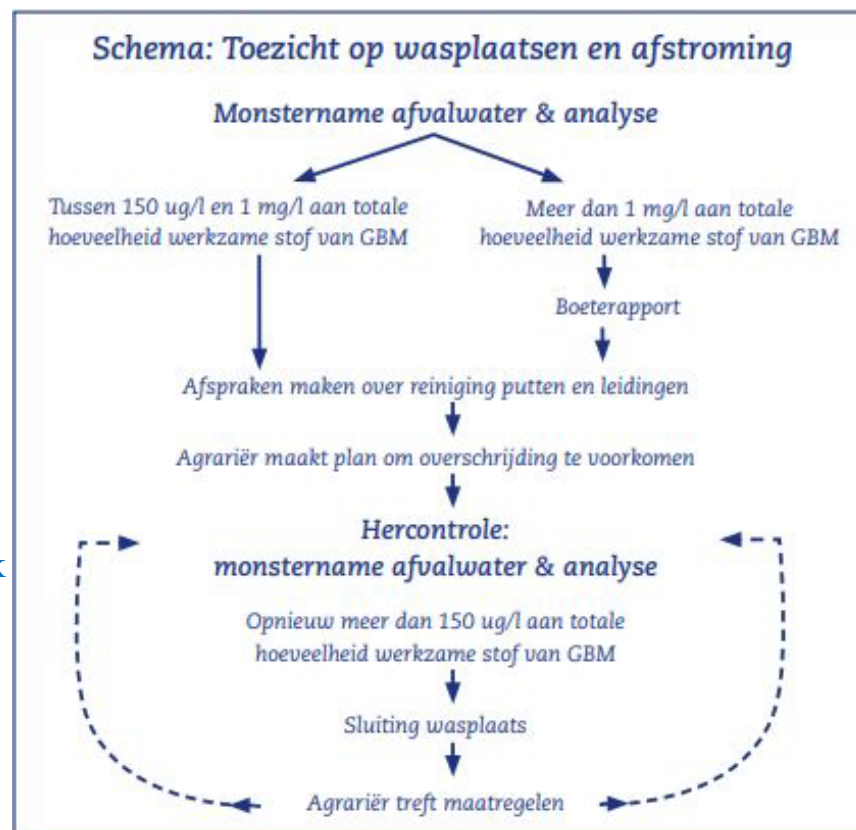
Werkwijze toezicht wasplaatsen

Afhandeling bij aantreffen gewas- beschermingsmiddelen op een wasplaats.

Monstername op ± 240 werkzame stoffen GBM.

Alle werkzame stoffen worden bij elkaar opgeteld.

1. Onder de 150 ug/l alleen gesprek met ondernemer.
2. Tussen de 150 en 1000 ug/l bedrijf moet plan van aanpak maken en wasplaats laten reinigen.
3. Boven de 1000 ug/l maakt waterschap boeterapport op (niet zorgvuldig gewerkt, restvloei stof laten wegstromen via wasplaats).

Achtergrond strafrecht

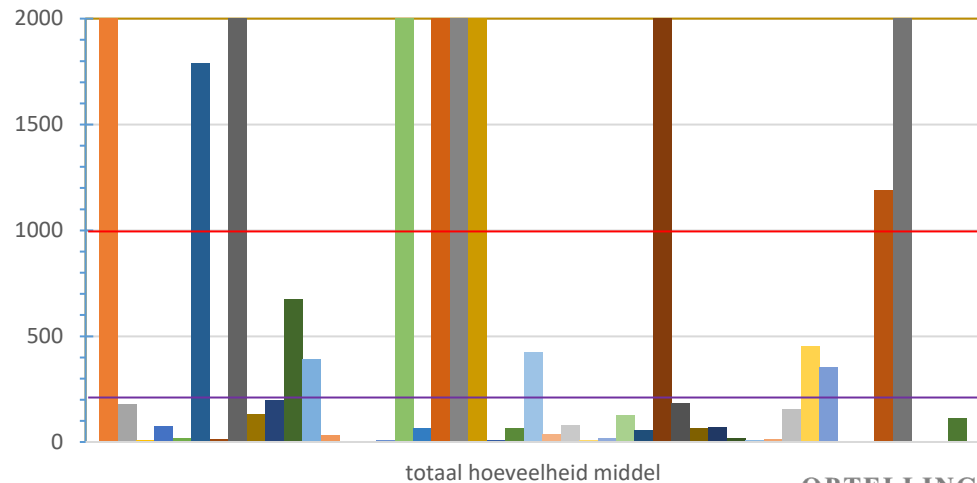
- Optie BSB lozen van stoffen op oppervlaktewaterlichaam of Boeterapport WGB zorgplicht
  - Lozing op riolering?
- Keuze voor Artikel 2a WGB zorgplicht
  - Onzorgvuldig gebruik gewasbeschermingsmiddel
  - Onderbouwen door monstername.
  - Expliciet onderbouwen gevaar voor mens en dier
- Optreden bij lozing op riolering en oppervlaktewater gelijk

Bestuurlijk optreden

- Afstemming met gemeente indien lozing op riolering
- Boven 150 UG per liter
  - Plan van aanpak lozing toekomst voorkomen
  - Wasplaats ledigen en reinigen
- Hercontrole na half jaar tot een jaar
  - Geen plan van aanpak
  - Bij herbemonstering > 150 uG
    - Wasplaats afsluiten totdat maatregelen zijn genomen

Optelling werkzame stoffen 2017 -2019

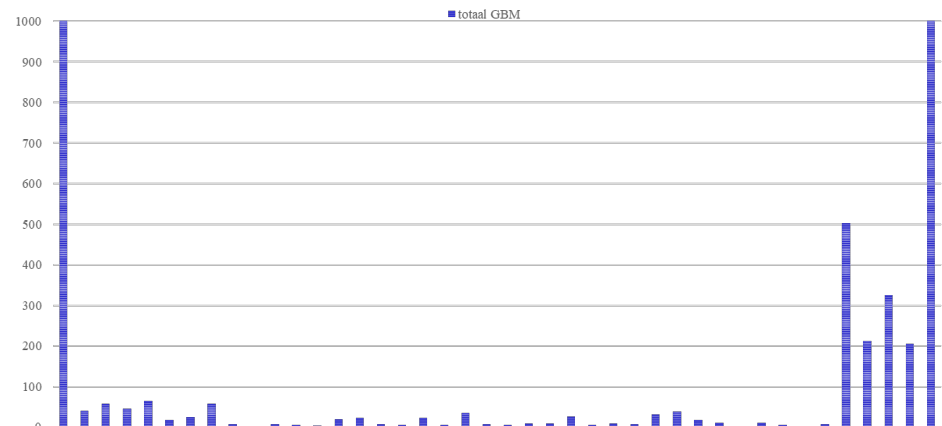
2017

Ten opzichte van 2017 is middels bewustwording in 2019 al een flinke verbetering vast te stellen!

2019

OPTELLING WERKZAME STOFFEN ONDERZOEK 2019

2019 ± 50 bemonsteringen
Gemiddeld aantal van 19
werkzame stoffen.
Concentraties totaal
gemiddeld 47,44 ug/l
(tov 7.000 ug/l in 2017)

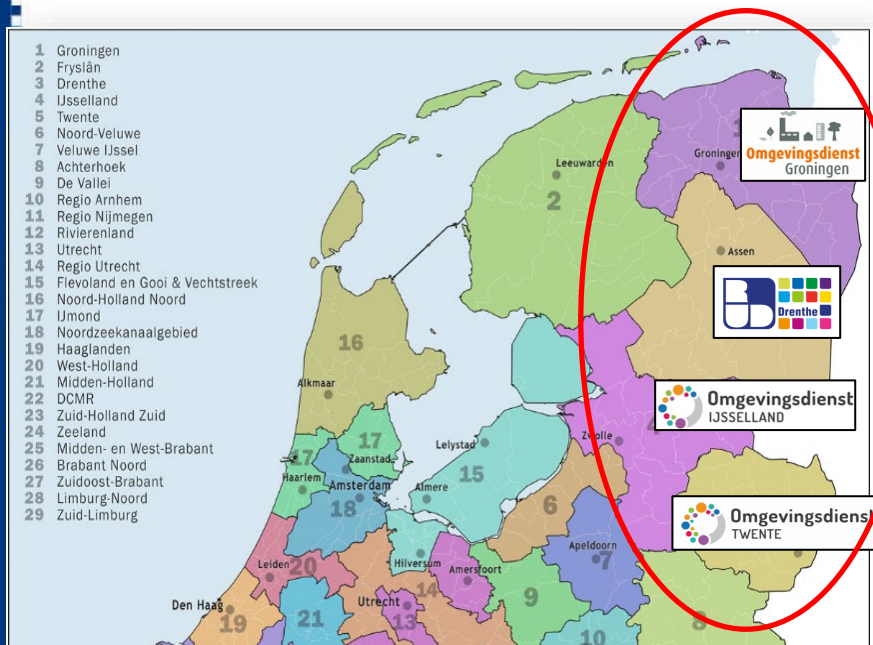

Samenwerking Noord Oostelijke Omgevingsdiensten en Waterschappen

Pilot Wasplaatsen (Gezamenlijke controles)

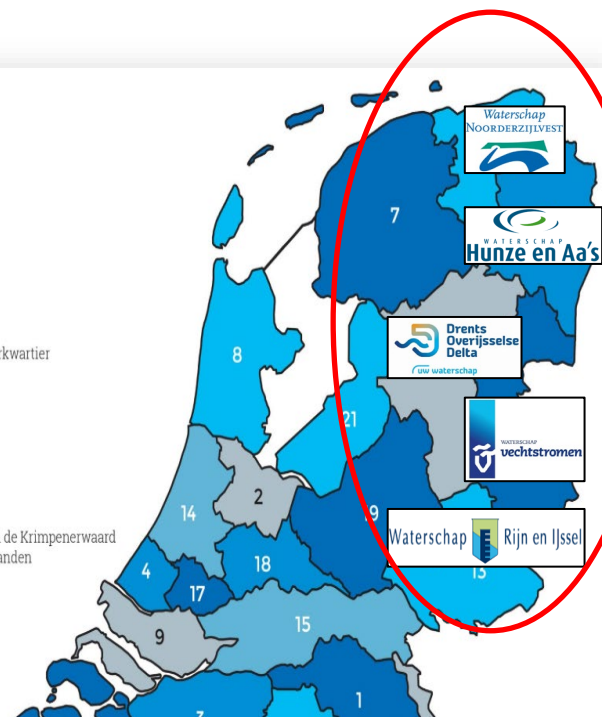
4 Omgevingsdiensten + 5 Waterschappen

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

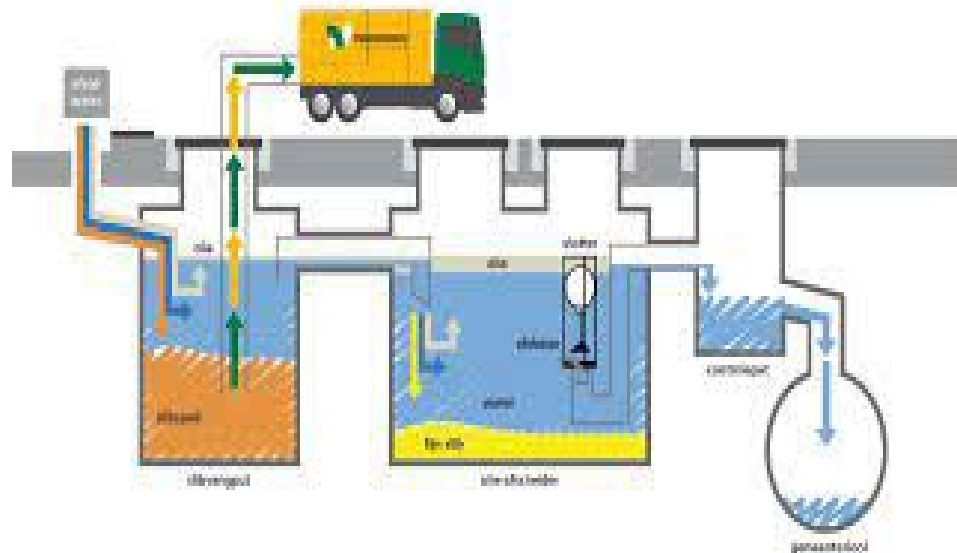
LEGENDA

1. Waterschap Aa en Maas
2. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
3. Waterschap Brabantse Delta
4. Hoogheemraadschap van Delfland
5. Waterschap De Dommel
6. Waterschap Drents Overijsselse Delta
7. Wetterskip Fryslân
8. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
9. Waterschap Hollandse Delta
10. Waterschap Hunze en Aa's
11. Waterschap Limburg
12. Waterschap Noorderzijlvest
13. Waterschap Rijn en IJssel
14. Hoogheemraadschap van Rijnland
15. Waterschap Rivierland
16. Waterschap Scheldtestromen
17. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
18. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
19. Waterschap Vallei en Veluwe
20. Waterschap Vechtstromen
21. Waterschap Zuiderzeeland

Waar kijken we naar bij wasplaatsen?

Omgevingsdienst
Olieafscheider
Riool
Bodem

Waterschappen
Regels op wasplaats
Bemonsteren
Zowel opp water als riool

Dank voor jullie aandacht.

Vragen?

Uitwendig reinigen werktuigen zonder GBM

Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal)

Reinigen op een aaneengesloten bodemvoorziening.

- gelijkmatig verspreiden over landbouwgronden.
- lozen op vuilwaterriool
- Maatwerk voorschrift (andere route)

Uitwendig reinigen werktuigen **met** gewas-beschermingsmiddelen

Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal)

- Reinigen op een aaneengesloten bodemvoorziening.
- Geen directe afvoer naar oppervlaktewater.
- Opvangen en zuiveren zodat geen afvalwater wordt geloosd.

Lozen op of in de bodem toegestaan:

- Bij reinigen op landbouwgronden waar de GBM zijn toegepast (onbeperkt).
- Bij incidenteel reinigen op onverharde bodem (incidenteel is circa 2 keer per jaar).